

N:o 26.

Ank. till Riksd. Kansli den 15 Mars 1872, kl. 2 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, angående upplåtelse af en del utaf bastionen Drottningen jemte kronan tillhörig mark i Christianstad för anläggning af en vattenledning; Gifven Stockholms Slott den 8 Mars 1872.

Uti en till Kongl. Maj:t ingifven skrift hafva Christianstads stadsfullmäktige, genom sin ordförande, med förmålan att i staden uppstått fråga om anläggande af en vattenledning, i underdånighet anført, hurusom de för utarbetande af plan och kostnadsförslag till en dylik anläggning anlitade ingenjörer, på sätt deras bifogade yttrande utvisade, funnit det vara ej mindre till fördel för anläggningen, än äfven ledande till besparing i kostnaden för densamma, om höjdrervoiren eller det så kallade vattentornet finge anbringas å vallen till bastionen Drottningen, om ett så stort antal af de i samma bastion befintliga kassematter, som erfordrades för att deruti anbringa maskiner, kittlar och pumpar jemte upplag af kol, finge af kommunen för nämnda ändamål disponeras, samt om ett nödigt utmål af den kronan tillhöriga mark emellan vallen och norra kaserngatan finge användas för att der anlägga filter och behållare för det filtrerade vattnet; och då en vattenledning i staden jemväl skulle medföra stora fördelar för kronan, som der egde flera dyrbara hus och byggnader, hvilka icke vore mot eldfara försäkrade, och de erforderliga kassematterna, enligt stadsfullmäktiges förmenande, utan särdeles stor olägenhet skulle kunna undvaras af de myndigheter, som för närvarande öfver kassematterna förfogade, hafva stadsfullmäktige, — jemte tillkännagifvande att de i särskilda skrivelser till Öfverintendents-

embetet och Arméförvaltningen gjort framställning om ett årligt sammanräknadt bidrag af Ett tusen riksdaler till kostnaden för vattenledningens drift och underhåll emot det att vatten skulle på kommunens bekostnad ledas till alla de kronans etablissementer i staden, som deraf vore i behof, — i underdånighet anhållit:

att Kongl. Maj:t ville, till underlättande af den börda, samhället genom ifrågavarande i sanitärt, ekonomiskt och moraliskt afseende så viktiga anläggning, hvilken vore beräknad att kosta 110,000 R:dr, sig åtog, i nåder tillåta, det staden finge för det uppgifna ändamålet, tillsvare och intill dess Kongl. Maj:t annorlunda förordnade, afgiftsfritt begagna så stor del af bastionen Drottningen vid staden, som funnes utmärkt å en bilagd ritning, eller den del af vällen med deruti befintliga kassematter jemte den kronan tillhöriga mark emellan vällen och norra kaserngatan, som vore belägen emellan jernvägens gräns i vester och en linea, dragen emot östra hörnet af theater-gatan, i öster; hvar-till stadsfullmäktige vågade desto heldre förvänta bifall, som bastionen genom den afsedda anläggningen icke komme att rifvas eller för tilläfventyrs i en framtid inträffande militärbehof onyttiggöras, samt staden, derest den nu sökta rättigheten erhöles, ville förklara sig villig att, så länge bastionen Drottningen finge af staden för vattenledningen afgiftsfritt brukas, icke begagna sig af den genom Kongl. Brevet den 12 Juli 1860 staden beviljade rättighet att för vattenhemtning genombryta vällen midt emot Vestra Storgatan.

Öfver denna framställning har Kongl. Maj:t så väl från Arméförvaltningen, hvilken i ämnet hört befälhafvaren för Fortifikationen, som derefter från t. f. General-fälttygmästaren, inhemtat underdåniga utlåtanden, i hvilka upplåtelsen blifvit afstyrkt; varande i den sistnämndes yttrande jemväl innefattad redogörelse för de åsigter, som chefen för Wendes artilleri-regemente och tygmästaren i Christianstad uttalat i förevarande ämne.

Af dessa yttranden inhemtas hufvudsakligen, att den del af gamla fästningsvällen, hvars begagnande för vattenledningen afses, innefattar sju kassematter, af hvilka för närvarande en disponeras af fortifikationsbefälhafvaren på stället, en af kommandanten derstädes och de öfriga fem af tygstaten, nemligen tre för tygförrådet, en för gevärs- och en för ammunitionsförrådet; samt att den för filtrer och vattenbehållare afsedda, emellan vällen och norra kaserngatan belägna mark, hittills begagnad för uppställning af kanoner och fordon vid deras uttagning från norra förrådsbyggnaden, för öfrigt utgör en del af den plats, som för den i norra kasernen förlagda division af artilleri-regementet begagnas

till uppställningar och öfningar till häst och till fots, synnerligen den tid af året, då regementets exercisfält i anseende till väta är oanvändbart.

Beträffande detta i ansökningen omförmälda markområdes behöflighet för Wendes artilleri har regementschefen, hvars erfarenhet måste i denna fråga tillerkännas väsendtligt afseende, förklarar, att, sedan regementet erhållit, i södra delen af staden, en ny fältförrådsbyggnad (ämnamad att till begagnande upplåtas under loppet af innevarande år) och den norra förrådsbyggnaden icke komme att till fältförråd framdeles begagnas, regementet kunde utan olägenhet undvara ifrågavarande mark.

Hvad åter angår de kassematter, som i händelse af bifall till ansökningen skulle af kronan afstås, har tygmästaren upplyst, att gevärs- och ammunitions-förråden, som af dessa, enligt hvad ofvan är nämndt, innehafva två, möjligen kunde umbära dem och förflytta de derstädes förvarade persedlar till andra uppgifna lägenheter; men att de tre till tygförrådet upplåtna kassematterna icke kunde afstås förr än tygstaten kommit i besittning af två äldre fältförrådsbyggnader, hvilka nu innehafvas af artilleri-regementet, eller ock alla på stället varande förråds *odugliga* persedlar blifvit slojade och försålda; hvilka sistnämnda åtgärder Kongl. Maj:t anser lämpligen böra utan dröjsmål ega rum, helst om de utgöra vilkor för befrämjande af ett jemväl för kronans egendomar och manskap i Christianstad så gagneligt företag, som afhjelpandet af stadens länge öfverklagade brist på dugligt och helsosamt vatten. Och vid jemförelse med ett så viktigt ändamål torde afgörande vikt ej heller tillkomma de i handlingarne icke närmare angifna behof af förrådsrum, hvartill fortifikationsbefälhafvaren och kommandanten i Christianstad kunna påräkna de till deras förfogande nu ställda två kassematterna.

Bland de betänkligheter, hvilka föranledt befälhafvaren för Fortifikationen och t. f. General-fälttygmästaren, äfvensom Arméförvaltningen, att afstyrka bifall till stadsfullmäktiges underdåniga ansökning, återstå några, beroende på omtanka för framdeles möjligen uppkommande behof, nemligen dels att, derest Fångvårdsstyrelsen återfördrade alla sina år 1862 till tygstaten upplåtna, i förra norra fästningsporten befintliga lokaler, motsvarande förrådsutrymme måste på annat ställe åt tygstaten beredas, dels att kronans dispositionsrätt till förra bastionen Carl X, i hvilken norra fältförrådet är förlagdt, vore enligt kontrakt beroende på uppsägning från stadens sida, dels ock att kronan för den händelse, att af nyssnämnda eller annan anledning en nybyggnad för statens räkning blefve i Christianstad erforderlig, icke borde afhända sig en i flera hänseenden så lämplig byggnadsplats, som den ifrågavarande. Men, då hvarken Kongl. brefvet den 29 April 1862, enligt hvilket de för fäng-

vården förut begagnade byggnader i Christianstads fästningsverk blifvit till fortifikationsbefälhafvaren derstädes aflemnade, grundlagt något anspråk för fångvåden att åter komma i besittning af samma byggnader, ehuru förbehåll skett mot sådan åtgärd i afseende på dem, hvaraf hinder för deras användande ånyo till förra ändamålet kunde uppstå, eller anledning numera, efter länsresidensbyggnadens fullbordan, förekommer, att för kronans behof skulle der i staden förestå något ombyggnadsföretag, hvartill plats icke kunde annorstädes, än på nu ifrågavarande område, beredas; samt då i sammanhang med blifvande uppgörelse med staden i förevarande ämne äfven kronans besittning af förrädslokalerna i bastionen Carl X lärer för framtiden kunna, så vidt nödigt finnes, varda betryggad, har Kongl. Maj:t funnit de i dessa hänseenden framställda betänkligheter ej heller böra lägga hinder i vägen för det tillmötesgående, som från kronans sida påkallas till befrämjande af vattenledningsföretaget.

Fördenskull och då handlingarne i målet utvisa, att åstadkommandet af ifrågavarande vattenledning, hvilken skulle medföra synnerligt gagn ej allenast för staden Christianstad utan äfven för kronan, med afseende på dess fastigheter i nämnda stad och derstädes förlagda militärtrupp, är i väsendtlig mån beroende derpå, huruvida den sökta upplåtelsen af jord m. m., kan blifva beviljad, vill Kongl. Maj:t härmed begära Riksdagens medgifvande dertill, att nu ifrågavarande del af bastionen Drottningen, med derå befintliga kasematter, må af Kongl. Maj:t för omförmälda ändamål åt staden med full eganderätt öfverlätas, mot det att staden utan särskild godtgörelse sträcker vattenledningen till alla de kronans dervarande etablissementer, som af dylik förmån äro i behof, samt emot rättighet för kronans egendomar i staden och Wendes artilleri-regemente att af vattenledningens fördelar framgent sig begagna på de vilkor i öfrigt, som Kongl. Maj:t, efter förslag af stadsfullmäktige, kan finna antagliga.

De till målet hörande handlingar skola tillhandahållas det Riksdagens Utskott, till hvars behandling frågan varder öfverlemnad; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

C A R L.

O. Weidenhielm.

*Utdrag af Protokollet öfver Landtförsvars-ärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott
den 8 Mars 1872.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern *Adlercreutz*,
Hans Excellens Herr Statsministern för utrikes ärendena, Grefve
von Platen,
Statsråden: *Bredberg*,
Berg,
Friherre Leijonhufvud,
Wærn,
Bergström,
Friherre Alströmer.

Efter anmälan, att Chefen för Landtförsvars-departementet, Statsrådet Weidenhielm vore af sjukdom hindrad att i Stats-Rådet denna dag sig infinna, uppläste, i hans ställe Statsrådet, Friherre Leijonhufvud till justering följande, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts, uppå Stats-Rådets enhälliga tillstyrkan, förut fattade beslut, uppsatta förslag till nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o — — — — —

2:o angående upplåtelse af en del utaf bastionen Drottningen jemte kronan tillhörig mark i Christianstad, för anläggning af en vattenledning. Hans Maj:t Konungen täcktes, enligt Stats-Rådets underdåniga tillstyrkan, i nåder gilla nämnda förslag, sådana de finnas detta protokoll bilagda, och befallde att, i enlighet dermed, nådiga propositioner skulle till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo

J. H. E. von Knorring.